

givningsperiode, som jo overalt betegnes ved Halyhed, Uklarhed og Vaghed; og om Loven om Aandssvageanstalterne gælder dette ikke mindst af de Løve, man fik i denne Periode. Den har gjort Anstalterne til noget, man vil kalde selvejende Institutioner; og den har ordnet deres administrative Forhold og Direktionsforhold paa en saadan Maade, at vi i Virkeligheden staa over for et rent Svikmøllesystem, der vil male Penge i stigende Grad ud af Statskassen og ud af Kommunernes Kasser, uden at det næsten er muligt at standse denne Mølle; naar den ene Anstalt puster et Øjeblik og holder op, tager den anden Anstalt øjeblikkelig fat og fortsætter Udpumpningen. Jeg tillod mig i Foraaret at ytre, at vi gennem disse Anstalter vare i Færd med at skabe Finanserne et nyt Vestindien i den Forstand, at den Sum, som gaar ud af Statskassen, stadig vil blive større og større. Den er allerede ret høj, og naar vi naa op til en halv Snes Millioner, vil det vise sig, at der ikke er en eneste Stormagt, som vil gøre Bud paa vore Idioter; vi faa Lov til at beholde dem og vort Underskud. Hvad der væsentlig har bidraget til, at Udviklingen er gaaet den Vej, er, at Overdirektøren for den ene Anstalt tillige er Departementschef i Kultusministeriet og altsaa i den Egenskab er sin egen overordnede. I alt Fald er han den, der vil have at gøre med de Vedtægter, der fremsættes fra Ministeriets Side for Aandssvageanstalterne. Han vil som Bestyrelsesmedlem af Direktionen for Ebberødgaard være interesseret i, at disse Vedtægter ikke blive af et saadant Indhold, at de kunne gribe hindrende ind i den Maade, hvorpaa han selv som Direktør tænker sig Ebberødgaard-Anstalten ført, og han vil af kollegiale Grunde paa mange Omraader være nødt til at lukke Øjnene for Forhold, som ikke ere saa stærkt fremtrædende ved hans egen Anstalt som ved de Kellerske Aandssvageanstalter. Jeg befragter det som utvivlsomt, at denne Mand havde været en udmærket Mand som Overdirektør for det samlede Aandssvagevæsen, og at han er det som Departementschef i Kultusministeriet, men den Dobbeltstilling, som han indtager, idet han paa en Gang er Overdirektør for en Anstalt, der sorterer under Kultusministeriet, og Departementschef i samme Ministerium, har ikke været til Gavn for Aandssvageanstalterne, naar vi se Sagen fra en fornuftig Økonomisk Standpunkt.

Jeg maa i denne Forbindelse, idet jeg

omtaler denne uheldige Dobbeltstilling, tillade mig at citere en lille Ytring i Lovforslagets Bemærkninger. Den har ikke nogen stor Betydning, men er ganske pudsig. Der staar: „I Virkeligheden har der hidtil ikke kunnet paavises nogen skadelig Følge af Konkurrencen mellem de to Anstalter“. Jeg tænker mig Tingets ærede Medlemmer læse denne Sætning og med Gru seende, hvorledes de to Anstalters Direktioner ligefrem konkurrerede for at nedsætte Priserne og Kommunens og Statens Tilskud til Anstalterne. Hvis det er dette, som menes dermed, at man tænker sig, at de i finansiell Henseende kunde have konkurreret for at gøre Økonomien bedre og derved gøre Tilskuddene fra Kommune og Stat mindre, indrømmer jeg, at det er ganske rigtigt, at der ikke har vist sig nogen skadelig Følge af denne Konkurrence.

Naar vi kalde disse Anstalter selvejende, er det jo en rigtig ægte pæredansk Sprogbrug, for det ere de jo dog ikke. Det er selvejende Anstalter *med Statsbidrag*, men dette er i Virkeligheden noget ganske andet end egentlig selvejende Institutioner. Den vedkommende Overdirektør og Departementschef, som jeg omtalte før, har atter i Aar været saa elskværdig at være os behjælpelig ved at forsyne os med en ny selvejende Institution, nemlig de sammensluttede københavnske Latinskoler, hvor Ministeriet atter skal have en Repræsentant. Jeg vil tillade mig at udtale det Ønske, at den højtærede Minister sørger for, at denne Repræsentant ved Latinskolerne ikke ogsaa bliver en Mand, som indtager en fremskudt Stilling i den kultusministerielle Administration, thi i saa Tilfælde ville vi nok faa at mærke, at vi atter der kommer ind paa det, som jeg her betegner som et Udpumpningssystem lige over for de offentlige Midler. De meget udførlige Bemærkninger, som ledsage Lovforslaget ville jo give ærede Medlemmer et Indtryk af, hvorledes Udviklingens Gang har været, finansielt set. For 25 Aar siden, i 1876—77, bidrog Staten til uformuende aandssvage eller vanføre 10,000 Kr., 25 Aar efter bidrage vi 371,000 Kr., hvortil kommer 10,000 Kr. til de aandssvages Anbringelse ved praktisk Genring, altsaa 381,000 Kr., bortset fra Rentetab ved Laan, Rentegarantier osv. Der har altsaa her i Virkeligheden været en meget hetydelig Stigning, og det danske Aandssvagevæsen er nu kommet ind i Forhold, hvor det har naaet en Størrelse, som man